
بو طبقای صحنه:

مقالاتی در مطالعات تئاتر
(جلد یکم)

گردآورنده و ویراستار

علی تدین

فهرست

(جلد یکم)

- ملاحظات آغازین و مختصری در چستی مطالعات تئاتر
- ۹ نوشته‌ی علی تدین
- بخش یکم
- تئاترشناسی نو، و اجراپژوهی
- ۴۵ نوشته‌ی مارکو د مارینیس، ترجمه‌ی صالح نجفی، نیما پروام
تئاتر: فلسفه، نظریه و نقد
- ۷۱ نوشته‌ی نونل کروول، سالی بانس، ترجمه‌ی علی معظمی
متن اجرا/اظهارشده بر صحنه
- ۸۷ نوشته‌ی پاتریس پاوی، ترجمه‌ی فرهاد فروغی
جامعه‌شناسی درام مدرن
- ۱۲۷ نوشته‌ی جورج لوکاچ، ترجمه‌ی مراد فرهادپور، صالح نجفی
روان‌کاوی و هنر دراماتیک
- ۱۶۳ نوشته‌ی اریک جی. نویتزل، ترجمه‌ی جواد مؤمنی
شخصیت‌های روان‌رنجور در صحنه‌ی تئاتر
- ۲۰۵ نوشته‌ی زیگموند فروید، ترجمه‌ی صالح نجفی
وضعیت تئاترپژوهی کنونی
- ۲۱۷ نوشته‌ی پاتریس پاوی، ترجمه‌ی علی تدین
مکان‌های بدنی: پدیدارشناسی و اجرا در درام معاصر
- ۲۵۳ نوشته‌ی استنتن بی. گارنر (پسر)، ترجمه‌ی فرزاد جابراالانصار
روایت و درام
- ۲۷۷ نوشته‌ی مونیکا فلودرنیک، ترجمه‌ی مهدی امیرخانلو

- روایت مندی نقلی و تقلیدی: گام‌هایی دیگر به سوی روایت‌شناسی درام
 ۳۱۷ نوشته‌ی آنسگار نونینگ، روی زومر، ترجمه‌ی مهدی امیرخانلو
 میراث کلاسیک تئاتر پست‌مدرن
- ۳۴۷ نوشته‌ی پاتریس پاوی، ترجمه‌ی فرهاد فروغی
 آیا تئاتر در دست و اسازی است؟
- ۳۷۱ نوشته‌ی استراتوس ای. کونستانتینیدیس، ترجمه‌ی جواد مؤمنی
 آینده‌های فمینیستی، و امکان‌های «ما»؟
- ۴۰۹ نوشته‌ی الین استون، جری هریس، ترجمه‌ی علی تدین، مریم تدین
 تأثیر فمینیسم بر تئاتر
- ۴۲۹ نوشته‌ی میشلینه وندر، ترجمه‌ی نوید وزوایی، سارا خورشیدی
 درام پسااستعماری
- ۴۶۱ نوشته‌ی هلن گیلبرت، جوان تامپکینز، ترجمه‌ی نرگس حسن‌لی
 نظریه‌ی بینا فرهنگی، نظریه‌ی پسااستعماری و نشانه‌شناسی:
- ۴۸۱ نوشته‌ی ماروین کارلسون، ترجمه‌ی مریم ناظری
 مسیری ناگشوده
 نظریه‌ی نوین تئاتر: در انتظار فوکو
- ۵۰۳ نوشته‌ی جروالد رابکین، ترجمه‌ی محمد نبوی

بخش دوم

- تئاتر و رهایی
 ۵۲۷ نوشته‌ی آگوستو بوآل، ترجمه‌ی صالح نجفی
 تئاتر و سیاست در قرن بیستم
- ۵۴۷ نوشته‌ی ریچارد درین، ترجمه‌ی یونس سادات‌فخر
 مدرنیسم و اجرای تئاتری
- ۵۶۳ نوشته‌ی کیرستن شپرد-بار، ترجمه‌ی نیوشا صدر
 بکت سیاسی؟
- ۵۸۷ نوشته‌ی تری ایگلتن، ترجمه‌ی عبدالله کوثری
 آیا تئاتری بر مبنای «فرضیه‌ی کمونیست» وجود دارد؟
- ۶۰۱ نوشته‌ی اولیویه نووو، ترجمه‌ی مریم عباس‌بیگی، فرزانه معمار
 تراژدی و امید
- ۶۱۹ نوشته‌ی تری ایگلتن، ترجمه‌ی محمدرضا شادرو

ملاحظات آغازین و

مختصری در چرایی مطالعات تئاتر

نوشته‌ی علی تدین^۱

تئاتر، به مثابه‌ی یک هنر و پدیده‌ی فرهنگی، منظرهای گونه‌گونی را برای نگرستن به جهان می‌آفریند و خود از منظرهایی گونه‌گون نگریسته می‌شود. تئاتر، هم‌چون هر هنری، از وجوه بسیاری در نسبت با امور و تحولات فلسفی و تاریخی^۲ قرار دارد. در نسبت با جامعه، تاریخ، سیاست، تئاتر چه به منزله‌ی یک تمامیت و چه از حیث اجزای پدیدآورنده‌ی ساختی^۳ و برساختی‌اش امری است در درون مناسبات اجتماعی.

التفات به نسبت یادشده، و نیز به این واقعیت که از دهه‌ی ۱۹۷۰ از طریق آرا و آثار ریچارد شکنر^۴ و ویکتور ترنر^۵ میان تئاتر و علوم اجتماعی پیوندی بدیع و مؤثر برقرار می‌گردد (اسمیت، ۱۳۹۱: ۱۳۶، ۳۰۶ - کارلسون: کتاب حاضر، جلد دوم، ص ۳۵۹)، و این دو عرصه با مفاهیمی تازه و تعینی خاص به یکدیگر گره می‌خورند - پیوندی که البته دیدگاه‌های موافق و مخالفی را پیش می‌کشد - بی‌تردید، پرسش‌ها و گرایش‌های مطالعاتی نوینی را فراروی می‌نهد. تلاقی تئاتر و علوم اجتماعی امری بسیار با اهمیت است، چندان که

۱ کارشناسی ارشد جامعه‌شناسی دانشگاه علامه طباطبایی Ali.Tadayon1361@gmail.com

2. structural 3. constructional

4. Richard Schechner 5. Victor Turner

بو طبقای صحنه:

مقالاتی در مطالعات تئاتر

(جلد دوم)

گردآورنده و ویراستار

علی تدین

فهرست

(جلد دوم)

بخش یکم

- هستی بدون زمان: درباره‌ی «در انتظار گودو»ی بکت
۹ نوشته‌ی گونتر آندرس، ترجمه‌ی مهدی پارسا
- تحلیلی ویتگنشتاینی بر درام ساموئل بکت
۲۹ نوشته‌ی الکساندرا مونته‌آنو، ترجمه‌ی همایون کااسلطان
- هارولد پیتر و چند پارگی آگاهی طبقه‌ی کارگر
۴۷ نوشته‌ی لئونارد استون، ترجمه‌ی یونس سادات‌فخر
- «من من ام»: تحلیل «ریچارد سوم» از منظر لکان
۶۵ نوشته‌ی آسلینگ هرنز، ترجمه‌ی صالح نجفی
- دلوز و بکت: تکرارهای دگرنما در «دست آخر»
۱۲۵ نوشته‌ی توماس کوزینو، ترجمه‌ی لیلا کوچک‌منش
- نشانه‌شناسی تئاتر بکت
۱۳۹ نوشته‌ی خالد پسیس، ترجمه‌ی مهرناز شیرازی عدل
- تجدید دیدار با شکسپیر و بکت: گونه‌ای پدیدارشناسی تئاتر
۱۷۹ نوشته‌ی مارگریت تسی، ترجمه‌ی فرزاد جابرا‌الانصار
- پدیدارشناسی، زمان و اجرا
۲۲۵ نوشته‌ی دنیل جانستون، ترجمه‌ی یونس سادات‌فخر

- بکت و تصویر صحنه: به سوی بوطیقای اجرای پست مدرن
- ۲۴۱ نوشته‌ی نیل مورفی، ترجمه‌ی علی‌اکبر علیزاد
- زبان‌تان قاصر است، بانوی من؟ و اسازی حضور در «داستان زمستان»
- ۲۶۵ نوشته‌ی هاوارد فلپرین، ترجمه‌ی جواد مؤمنی
- بازنمایی افیلیا: زنان، جنون، و مسئولیت‌های نقد فمینیستی
- ۲۹۵ نوشته‌ی الین شووالتر، ترجمه‌ی فرزانه طاهری
- تئاتر پسااستعماری و اخلاقِ شدنِ رهایی‌بخش
- ۳۲۳ نوشته‌ی آوام آمکپا، ترجمه‌ی نوگس حسن‌لی

بخش دوم

- مقاومت در برابر تئاتر وارگی
- ۳۵۹ نوشته‌ی ماروین کارلسون، ترجمه‌ی مهرداد امامی
- وجه ارتباطی در هنر تئاتر
- ۳۸۱ نوشته‌ی رایموندا بیتنایتیه شیروینسکینه، ترجمه‌ی آیدین خلیلی
- برنامه‌ای برای تئاتر کودکان پرولتاریایی
- ۴۰۱ نوشته‌ی والتر بنیامین، ترجمه‌ی مراد فرهادپور، صالح نجفی
- چرا تئاتر اجتماعی؟
- ۴۱۱ نوشته‌ی جیمز تامپسون، ریچارد شکنو، ترجمه‌ی مریم تدین
- تماشاگر رهایی‌یافته
- ۴۲۳ نوشته‌ی ژاک رانسیر، ترجمه‌ی صالح نجفی، مهدی امیرخانلو
- ۴۴۹ واژه‌نامه

هستی بدون زمان^۱ درباره‌ی در انتظار گودوی بکت

نوشته‌ی گونتر آندرس
ترجمه‌ی مهدی پارسا*

۱. در انتظار گودو یک تمثیل^۲ منفی است

همه‌ی مفسران با این موافقاند که در انتظار گودو یک تمثیل است. اما با این که مناقشه در مورد تفسیر تمثیل با شدت تمام ایراد می‌شود، هیچ‌کس نمی‌پرسد گودو کیست یا چیست، و بلافاصله – گویی این الفبای نیهیلیسم است – به این پرسش با مفاهیمی هم‌چون «مرگ»، «معنای زندگی» یا «خدا» پاسخ می‌دهند، به این فکر نمی‌کنند که تمثیل‌ها، و بنابراین تمثیل گودو نیز، با چه سازوکاری کار می‌کنند. ما این سازوکار را «وارونگی»^۳ می‌خوانیم. اما وارونگی چیست؟

آیا وقتی ایزوپ‌های لافونتن^۴ می‌خواهند بگویند انسان‌ها مثل حیوانات

---

1. Günther Anders, "Being without Time: On Beckett's Play *Waiting for Godot*, Günther Anders", *Samuel Beckett: A Collection of critical Essays*, Edited by Martin Esslin, Prentice-Hall, New Jersey, pp. 140-152.

* دکترای فلسفه، دانشگاه علامه طباطبایی، ۱۳۹۲. mehdi.parsa.kh@gmail.com

2. parable

3. inversion

۴. Aesop of Lafontaine، بخشی از حکایت‌های لافونتن که تحت تأثیر حکایت‌های ایزوپ است. بیش‌تر این حکایت‌ها از زبان حیوانات بیان می‌شود و با نکته‌ای اخلاقی و پندآموز شروع یا پایان می‌یابد – م.